

Osnutek statuta mesta in občine

V skladu z obljubo dano v zadnji številki našega glasila Javna tribuna vas tokrat želimo podrobneje seznaniti z bistvenimi spremembami in dopolnitvami oziroma novostmi osnutka statuta mesta Ljubljane in naše občine. Delegatska skupščina je na zadnji seji določila besedilo osnutka našega statuta in ga dala v javno razpravo. Po sklepu skupščine bo javna razprava trajala do konca meseca novembra. Ta prispevek naj omogoči krajanom, da se поблиže seznajajo s predlaganimi rešitvami in to tistimi, ki pomenijo novosti v primerjavi s sedanjimi. V javni razpravi naj bi posvetili pozornost predvsem tem rešitvam, da bi lahko na podlagi pripomb in predlogov oblikovali takšne končne rešitve, ki bodo v skladu z interesi in hotenji naših ljudi in občanov. Celotno besedilo občinskega statuta so prejeli vsi delegati občinske skupščine kot tudi po več izvodov krajevne skupnosti ter organizacije združenega dela. Dolžnost delegatov je, da svojo delegatsko bazo na zboru krajanov in zboru delovnih ljudi podrobneje seznajajo tudi z drugimi rešitvami statuta ureditve. Če bomo tako ravnali v vseh okoljih, potem bo javna razprava dosegla svoj namen. Zato pričakujem in želim, da bo vsak opravil svojo dolžnost.

1. Pravice in dolžnosti občine in mesta

Bistvena novost je v tem, da dogovorno z drugimi ljubljanskimi občinami prenašamo na mesto določene izvirne pravice občin, kar omogoča nova zakonodaja, narekujejo pa tudi dosedanje izkušnje. Tako na področju urejanja prostora zaradi njegove izredne pomembnosti želimo zagotoviti preko statutarjih rešitev oblikovanje enotnejše politike in tudi njeno čim bolj enotno izvajanje. V skupnem interesu vseh Ljubljančanov se teži k enotni ureditvi varstva pred onesnaževanjem ter preprečevanjem prekomernega hrupa, da bi tako zagotovili varstvo in izboljšanje človekovega okolja. Končno je prevladalo spoznanje, da je urejanje in razvoj gospodarskih infrastrukturnih dejavnosti tesno povezano s celotno razvojno problematiko mesta, torej skupno za vse občine v mestu. Zato na področju energetskega in komunalnega gospodarstva mesto prevzema pomembne pristojnosti. Tudi gospodarjenje s stavbnimi zemljišči naj bi bilo enotno urejeno in v ta namen je predvidena ustanovitev skupnega sklada stavbnih zemljišč za vse občine. Tudi na področju vodnega gospodarstva naj bi mesto prevzelo manjše pristojnosti občin. Na področju stanovanjskega gospodarstva naj bi v mestu sprejemali predpise, ki so v pristojnosti občin ter usklajevali program prenove stanovanjskega sklada. Glede cestnega gospodarstva, prometa in zvez biv mestu sprejemali predpise o prometni ureditvi ter opravljali tudi vse upravne zadeve s tega področja. Tudi na področju davčne politike in splošne porabe predvidevamo bolj enotno oblikovanje še zlasti pa izvajanje davčne politike in to na podlagi dogovora med organi občin ter postopno oblikovanje skupnih tehnično-administrativnih služb, kot tudi možnost opravljanje skupnega inšpekcijskega nadzorstva. Glede pravosodnih organov naj bi po eni rešitvi v mestu le usklajevali odločitve glede zagotavljanja pogojev za delo teh organov, po drugi pa naj bi mesto prevzelo pravice in dolžnosti občin (izvolitev sodnikov in financiranje).

2. Uresničevanje samoupravljanja v občini oziroma mestu

Urejene so vse oblike osebnega izjavljanja. Pomembnejša novost se predlaga pri statutu občine glede referendumov. Obvezen referendum naj bi bil ne le glede uvedbe samopriskveka in javnega posojila ter v drugih z zakonom določenih primerih, temveč tudi v primerih večjih investicijskih posegov v prostor, ki bistveno vplivajo na življenje in delo delovnih ljudi in občanov. Javno razpravo (le-to je ločiti od delegatske razprave) naj bi uveljavljali ne le za statut ter planske dokumente (dolgoročne in srednjeročne), javno posojilo in občinski prispevek, temveč tudi glede predpisov, ki nalagajo delavcem, delovnim ljudem in občanom nove materialne obveznosti.

Na novo v obeh statutih na kratko opredeljujemo

bistvo vloge in ciljev delovanja DPO, družbenih organizacij in društev.

3. Družbeno planiranje

Opustili smo dosedanj pristop povzemanja zakonodajnih rešitev ter opredelili le namen in cilje družbenega planiranja ter temeljno vsebino dolgoročnega in srednjeročnega plana mesta oziroma občine. Pomembna novost je v opredelitvi dolgoročnega plana kot skupnega dogovora ljubljanskih občin in mesta. Na ta način uveljavljamo prepričanje, da je treba dolgoročni razvoj Ljubljane planirati celovito, enotno in skupno za območje vseh petih občin.

4. Proračunska poraba

Bistvena novost je, da se sredstva za splošne družbene potrebe občin in mesta oblikujejo in razporejajo v okviru skupne bilance in to z dogovorom, ki temelji na enotnih kazalcih družbeno-ekonomskega položaja občin.

5. Družbene dejavnosti in SIS

Ta materija je bistveno ožje opredeljena kot doslej, saj je v celoti opuščeno naštevane posameznih SIS ter njihovih pristojnosti. Z novim pristopom želimo omogočiti prožnejše prilagajanje delovanja in organiziranosti potrebam v občini in mestu. Posebej so v mestnem statutu jasneje opredeljene dejavnosti posebnega družbenega pomena in uresničevanje posebnega družbenega interesa delovnih ljudi in občanov. V obeh statutih pa je tudi natančneje opredeljen odnos skupščine in drugih organov občine oz. mesta do SIS in OZD.

6. Krajevne skupnosti

V statutu občine jim je dan poseben poudarek, podrobneje je opredeljen postopek ustanavljanja in prostorskega preoblikovanja, na novo določena merila in kriteriji za oblikovanje ter jasneje poudarjena obveznost združenega dela in SIS za krepitev materialne osnove delovanja krajevnih skupnosti.

7. Skupščina mesta oziroma občine

V obeh statutih so jasneje opredeljene pristojnosti vseh treh zborov, enakopravne pristojnosti zbora združenega dela in zbora občin oziroma krajevnih skupnosti ter samostojne pristojnosti zborov kot tudi enakopravno odločanje skupščin SIS s pristojnimi zbori skupščine. Bistvena novost predlaganih rešitev je v krepitvi samostojnega odločanja zbora združenega dela oz. zbora občin oz. KS. V obeh statutih so dopolnjene in bolj precizne določbe glede dela predsednika, podpredsednika in predsednikov zborov pri uresničevanju in usklajevanju programa dela. Spremembe so tudi glede organov in delovnih teles tako skupščine mesta kot občinske skupščine. Tako kot v statutu mesta tudi v statutu občine ponovno uveljavljamo položaj sekretarja skupščine. Novosti so tudi glede volitev skupščinskih funkcionarjev. Pri več kandidatih ni možno več vztrajati na dosedanjem principu dvotretjinske večine vsakega zbora. V občinskem statutu zato predvidevamo v primeru enega kandidata, da je le-ta izvoljen, če dobi večino glasov vseh delegatov v vsakem zboru, če pa je več

kandidatov, pa tisti, ki dobi največ, vendar ne manj kot 1/3 glasov v vsakem zboru. V obeh statutih so tudi predvidene spremembe glede sestave občinske skupščine oz. zbora združenega dela. V statutu občine predlagamo sedanj rešitev — 61 delegatskih mest, variantno pa 45, izhajajoč iz izražene želje po reorganizaciji konferenc delegacij.

8. Izvršni sveti in upravni organi

Še zlasti v statutu občine so jasneje opredeljeni položaj in pristojnosti ter medsebojna razmerja tudi do OZD, SIS in KS v težnji, da bi bolje obvladovali stanje na posameznih področjih ter pravočasno ukrepali. Precizneje smo tudi v statutu občine določili razmerje IS do občinske skupščine ter njenih organov in teles in do SIS-ov z namenom, da zagotovimo večjo učinkovitost celotnega delegatskega sistema. Novost so tajne volitve predsednika IS, sestava IS mora odražati družbene in ekonomske razmere v občini in ponovno predvidevamo možnost dveh ali več podpredsednikov IS.

Kar zadeva upravne organe je novost v tem, da opuščamo naštevane področja, na katerih jih je potrebno ustanoviti, da bi tako imeli možnost fleksibilnejšega prilagajanja organizacije upravnih organov dejanskim potrebam in možnostim. Opredeljeni so le temelji organizacije upravnih organov, njihove pravice, dolžnosti in odgovornosti. V odnosu do občinske skupščine je poudarjena krepitev njihovega samostojnega nastopanja ter opredeljena dolžnost nudenja pomoči oz. sodelovanja z delegacijami in delegati za skupščino mesta in skupščino SRS.

9. SLO in družbena samozaščita

V obeh statutih je to področje bistveno ožje urejeno, izhajajoč iz tega, da tako zvezni kot republiški zakon iz leta 1982 to področje dokaj podrobno urejata. V statutu občine obstajata dve rešitvi, po variantni bi se omejili le na najnujnejša statutarna določila in opredelili temeljne naloge občine na tem področju.

10. Družbeni sveti

Tako v statutu mesta kot občine smo se omejili na obseg potrebnih norm, saj so zakonodajne rešitve dovolj prožne za oblikovanje teh teles tudi v občinah in mestu. V statutu mesta pa je izrecno določena tudi možnost ustanovitve skupnega družbenega sveta občin in mesta Ljubljane.

11. Akti skupščine mesta oziroma občine

Bistvo predlaganih sprememb in dopolnitev je v jasnejši opredelitvi vrste teh aktov, opredelitvi postopkov sprejemanja (enofazni oz. dvofazni) in njihovi objavi. V statutu občine predvidevamo enofazni postopek tudi tedaj, če je potrebno v skladu z zakoni sprejeti le manjše vsebinske spremembe in dopolnitve odločkov. Prav tako smo jasno določili, da akti občinske skupščine ne morejo imeti retroaktivnega učinka. V statutu mesta pa je glede objave aktov poleg sedanje rešitve (objave v uradnem listu SRS) predvidena še možnost njihove objave v posebnem uradnem glasilu občin in mesta.

12. Varstvo samoupravnih pravic, družbene lastnine in zakonitosti

V obeh statutih je to področje usklajeno z novo zakonodajo. V statutu občine je posebej poudarjena vloga občinske skupščine pri nadzorstvu nad zakonitostjo; nosilci varstva (le-teh je več) so le naštet, opuščeno pa je opredeljevanje njihovih pristojnosti, ker to ureja že zakon. Posebej pa je določena dolžnost občine, da zagotavlja kadrovske, materialne in druge pogoje za njihovo uspešno in učinkovito delovanje. Kot že omenjeno pa bo treba v razpravi oblikovati stališče do vprašanja, ali pravice in dolžnosti občin do pravosodnih organov prenesemo na mesto.

Anka Tominešek